

Macedonia Education Reform

Udhëzues për planifikimin e mësimit (gjysmëvjetori i dytë):

Shkencat natyrore

Klasa e II-të

Tema 2A:2.4.

Vështrimi i shkëmbinjve

Nga kjo temë nxënësit duhet të mësojnë se në brendinë e Tokës të gjitha sipërfaqet janë shkëmbinj të cilët nxënësit ndoshta nuk mund t'i shohin. Ekzistojnë lloje të ndryshme të shkëmbinjve me karakteristika të ndryshme.

Hulumtimi shkencorë fokusohet në:

- Shfrytëzimi i përvojave të përditshme, identifikimi dhe emërimi i shkëmbinjve të ndryshëm;
Vështrim dhe shënime për mbi të vështuarit, për shembull kur hulumton se si shkëmbinjtë e thithin ujin;
Bërja e krahasimit ndërmjet shkëmbinjve natyror dhe atyre të prodhuar.

Hulumtim shkencor	
Qëllimet e mësimit	Nacionet
Ide dhe dëshmi: nëpërmjet vështrimit grumbullon dëshmi kur tenton të jap përgjigje për ndonjë pyetje shkencore; shfrytëzon përvoja nga jeta e përditshme; shfrytëzon burime informatash të rëndomta. Pranimi dhe prezantimi i dëshmive: vështron dhe merr shënime për atë që e ka vështruar. Shqyrtimi i dëshmisë dhe qasjes: bën krahasime; identifikon modele të rëndomta dhe asociacione.	Shkëmb Gur Natyrorë Artificial/ jo natyrore Dheu (tokë) Ranore Grupi Hulumtim shkencor Shikon Pyet Gjen Pyet/vizatton Thotë/tregon Krahason Verifikon

Qëllimet mësimore	Aktivitetet	Resurset (mjetet dhe materialet)	Komentet
Kimi (Vështrimi i shkëmbinjve)			
Java1 Dallon disa lloje të shkëmbinjve dhe përdorimi i shkëmbinjve të ndryshëm. Hulumtim shkencor Ide dhe dëshmi: Shfrytëzon përvoja nga jeta e përditshme. Pranimi dhe prezantimi i dëshmive: vështron dhe merr shënime për atë që e ka vështruar. Shqyrtimi i dëshmisë dhe qasjes: bën krahasime;	<u>Ora 1: Emrat dhe përdorimi i shkëmbinjve</u> Në çifte bisedojnë për temën: Çka dini për shkëmbinjtë? Si klasë diskutoni dhe këmbeni ide. Tregoni disa shembuj të shkëmbinjve: <i>Cili është emri i këtij shkëmbi?</i> U jepen nxënësve ekzemplar për shkëmbinjve të ndryshëm. Përdorni llupë (qelq zmadhues) për t'i shikuar. Me nxënësit bisedoni për karakteristikat e shkëmbinjve të ndryshëm: ngjyra, tekstura (pamja e sipërfaqes së shkëmbit), masën dhe të ngjashme. Nxënësit e përshkruajnë atë që e shohin në shkëmb. Pyetni nxënësit që të përshkruajnë atë që e shohin: <i>Si duket shkëmbi?</i>	Ekzemplar për shkëmbinj, llupë (qelq zmadhues)	Sqaroni se shkëmbinjtë janë natyror dhe se gjenden në Tokë. Mbajeni llupën afër syrit dhe afroni pran saj ekzemplar të shkëmbit. Vokabular/nocione kryesore Shkëmb Gur Hulumtim shkencor Shikon Pyet Vizaton Thotë/tregon Krahason

Qëllimet mësimore	Aktivitetet	Resurset (mjetet dhe materialet)	Komentet
Java 1 Dallon disa lloje të shkëmbinjve dhe përdorimi i shkëmbinjve të ndryshëm. Hulumtim shkencor Ide dhe dëshmi: Shfrytëzon përvoja nga jeta e përditshme. Pranimi dhe prezantimi i dëshmise: Vështron dhe merr shënime për atë që e ka vështruar. Shqyrtimi i dëshmisë dhe qasjes: bën krahasime;	Ora 2: Identifikimi i shkëmbinjve Vizatoni dhe emëroni ekzemplar të ndryshëm të shkëmbinjve. Përshkruani karakteristikat e shkëmbinjve të ndryshëm. Krahasoni ekzemplarë të shkëmbinjve. Vendosni ekzemplar të shkëmbinjve në klasë me qëllim që nxënësit të mund të ballafaqohen me këtë pjesë të detyrës. Të jeni të sigurt se është i dukshëm për të gjithë nxënësit brenda klasës. Thojuni nxënësve që të sjellin ekzemplar të shkëmbinjve që do të mund t'i gjejnë. Përdorni ekzemplar të shkëmbinjve të njohur dhe bëni pyetje nxënësve ashtu që ata të mund t'ia qëllojnë se për çfarë lloji të shkëmbit bëhet fjalë. Identifikoni shkëmbinj nga fotografitë ose nga ekzemplar konkret. Emëroni sa më tepër që është e mundur.	Ekzemplar të shkëmbinjve, letër dhe laps ose fletore pune Hapësirë për ti treguar Fotografi nga lloje të ndryshëm të shkëmbinjve (nga interneti ose libri)	Sqaroni se shkëmbinjtë janë natyror dhe se gjenden në Tokë. Vokabular/nocione kryesore Shkëmb Gur Grup Hulumtim shkencor Shikon Pyet Vizatoni Thotë/tregon Krahason

Qëllimet mësimore	Aktivitetet	Resurset (mjetet dhe materialet)	Komentet
<u>Java 2</u> Dallon disa lloje të shkëmbinjve dhe përdorimi i shkëmbinjve të ndryshëm. Hulumtim shkencor Ide dhe dëshmi: Shfrytëzon përvoja nga jeta e përditshme. Pranimi dhe prezantimi i dëshmise: Vështron dhe merr shënime për atë që e ka vështruar. Shqyrtimi i dëshmisë dhe qasjes: bën krahasime;	<u>Ora 3: Kërkim i shkëmbinjve</u> Diskutoni me nxënësit lidhur me atë se për çfarë mund të përdoren shkëmbinjët. Përdorni metodën stuhi idesh dhe ekspozoni idetë. Tregoni fotografi nga ueb-faqet e Internetit. Shëtitni nëpër oborrin e shkollës duke kërkuar lloje të ndryshëm të shkëmbinjve. Shënoni për çka dhe ku përdoren. Fotografoni që të rikujtoheni më vonë. Kthehuni në klasë, shikoni fotografitë dhe identifikoni llojet e ndryshëm të shkëmbinjve që i keni parë si dhe përdorimin e tyre në veçanti. Vendosni fotografitë në vend të caktuar në klasë. Bëni listë me emrat dhe përdorimin i shkëmbinjve që i keni gjetur ose parë . Vizatoni ose ngjitni fotografi në fletoret e punës. Shkruani ku përdoren shkëmbinjët dhe emërtoni çdo njërin nga ata.	http://tinyurl.com/nmtzjh2 Letër dhe lapsa Fotoaparate digjitale/ kamerë Hapësirë për ekspozitë në klasë Flipçart dhe markerë, tabelë Fotografi, ngjitëse, fletore pune ose lapsa dhe letër	Vokabular/nocione kryesore Shkëmb Gur Hulumtim shkencor Shikon Pyet Vizatoni Thotë/tregon Krahason

Qëllimet mësimore	Aktivitetet	Resurset (mjetet dhe materialet)	Komentet
Java 2 Dallon disa lloje të shkëmbinjve dhe përdorimin i shkëmbinjve të ndryshëm. Hulumtim shkencor Ide dhe dëshmi: nëpërmjet vështrimit grumbullon dëshmi kur tenton të jap përgjigje për ndonjë pyetje shkencore; Shfrytëzon përvoja nga jeta e përditshme. Pranimi dhe prezantimi i dëshmive: Vështron dhe merr shënime për atë që e ka vështruar.	<u>Ora 4: Si përdoren shkëmbinj të ndryshëm për rreth shkollës ?</u> Shkoni për „gjah” të shkëmbinjve në oborrit e shkollës duke kërkuar ekzemplare për atë se si përdoren shkëmbinj të. Kjo mund t’i përfshi: muret e ndërtesës, pullazet, rruginat etj. Bëni fotografim të shembujve dhe ndërlidhni ata me ekzemplarët e shkëmbinjve të vendosur në këndin për shkëmbinj klasës . Krahasoni ngjashmëritë dhe dallimet ndërmjet ekzemplarit të shkëmbit dhe si ai duket kur është përdorur për ndonjë qëllim të caktuar, p.sh: i vrazhdë kur vjen nga Toka, ndërsa kur është i përpunuar në tulla ai është i lëmuar dhe ka formë të rregullt etj.. Nxënësit do të duhet të tregojnë në skicën e shkollës se ku shkëmbinj të kanë gjetur përdorime të ndryshme.	Letër dhe lapsa Fotoaparati digjital/ kamerë. Ekzemplar të shkëmbinjve Skicë ose plan të shkollës dhe oborrit të shkollës, lapsa dhe letër ose fletore pune.	Vokabular/nocione kryesore Shkëmb Gur Grup Rasë guri Mermer Shkumës Granit Hulumtim shkencor Shikon Pyet Vizaton Thotë/tregon Krahason

Qëllimet mësimore	Aktivitetet	Resurset (mjetet dhe materialet)	Komentet
Java 3 Dallon disa lloje të shkëmbinjve dhe përdorimi i shkëmbinjve të ndryshëm. Hulumtim shkencor Ide dhe dëshmi: Shfrytëzon përvoja nga jeta e përditshme. Pranimi dhe prezantimi i dëshmise: Vështron dhe merr shënime për atë që e ka vështruar. Shqyrtimi i dëshmisë dhe qasjes: bën krahasime.	<u>Ora 5: Shkëmbinjë natyror dhe të prodhuar</u> Vështroni një copë betoni dhe përshkruani si shembull të shkëmbit të prodhuar nga ana e njeriut Thuani nxënësve që të shikojnë atë pjesë të betonit duke e përdorur thjerrëzën dhe ta përshkruajnë në kuptim të ngjyrës, masës, teksturës (pamja e jashtme) etj. Krahasoni me ekzemplarë të shkëmbinjve natyror. Bëni fotografi, ngjitni në fletoret e punës dhe shkruani për krahasimin në mes betonit dhe shkëmbit natyror. Mendoni për shëtitjen e bërë, e cila kishte për qëllim identifikimin e shkëmbinjve të përdorur nga ana e njeriut. Gjeni shembuj të shkëmbinjve të cilët janë të ekspozuar ndikimeve atmosferike dhe ndryshmet që kanë ndodhur në ata, p.sh: statujat etj.	Ekzemplar betoni ose fotografi (nga Interneti ose libri) Thjerrëz Ekzemplar shkëmbinjsh Fotoaparati digjital/kamerë, fletore pune, lapsa dhe letër Fotografi (nga Interneti ose libri) të statujave që kanë ndryshuara nga ndikimet atmosferike, si dhe të tilla që nuk kanë pësuar ndryshime; qasje në Internet.	Përdorni fjalën „të prodhuar” në vend „të krijuara nga njeriu” Vokabular/nocione kryesore Shkëmb Gur Hulumtim shkencor Shikon Pyet Vizaton Thotë/tregon Krahason Nëse jeni në Shkup, bëni një shëtitje për të parë statujat në qendër të qytetit. Sqaroni se si era dhe shiu mund të shkaktojnë ndryshime në shkëmbinj.

Qëllimet mësimore	Aktivitetet	Resurset (mjetet dhe materialet)	Komentet
Java 3 Dallon disa lloje të shkëmbinjve dhe përdorimi i shkëmbinjve të ndryshëm. Hulumtim shkencor Pranimi dhe prezantimi i dëshmise: Vështron dhe merr shënime për atë që e ka vështruar. Shqyrtimi i dëshmisë dhe qasja: bën krahasime.	<u>Ora 6: Si bëhet betoni</u> Përsëri tregoni ekzemplar të betonin nga ora e kaluar ose dilni jashtë dhe gjeni beton. Shikoni video në të cilën tregohet përzierëse për përfitimin e betonit dhe bisedoni për atë se kush prej nxënësve ka parë një gjë të tillë ose e ka si lodër në shtëpi . Përshkruani (në mënyrë të rëndomtë) si bëhet betoni, gjegjësisht nga çka përbëhet betoni. Tregoni ekzemplar të përbërësve të betonit (shiko në kolonën „Komente”) Diskutoni për përdorimin e betonit në jetën e përditshme. Paraqitni përmes vizatimit procesin e bërjes së betonit. Bëni artikuj të vegjël nga betoni i gatshëm (ndjek ueb faqen për ndonjë ide). Artikujt e bërë brenda kësaj ore do të duhet të kompletohen më vonë.	Ekzemplar betoni http://www.youtube.com/watch?v=ybRMxE25ICc Qasje në Internet, video, libra ose fotografi Letër dhe lapsa ose fletore pune http://www.buzzfeed.com/pippa/concrete-diy-5ocb#2y4i9wi Beton të gatshëm, ujë, shkopinj, enë të plastikës, doreza të plastikës, enë të zbrazëta nga plastika (kallëp) ngjyra etj.	Përdorni fjalën „të prodhuar” në vend „ të krijuara nga njeriu” Sqaroni se betoni gatitet nga çimentoja, rëra, uji dhe shkëmbinj të imtësuar. Vokabular/nocione kryesore Shkëmb Gur Hulumtim shkencor Shikon Pyet Vizaton Thotë/tregon Krahason

Qëllimet mësimore	Aktivitetet	Resurset (mjetet dhe materialet)	Komentet
Java 4 Njeh disa lloje të shkëmbinjve dhe përdorimi i shkëmbinjve të ndryshëm. Hulumtim shkencorë Ide dhe dëshmi: Shfrytëzon përvoja nga jeta e përditshme. Pranimi dhe prezantimi i dëshmime: Vështron dhe merr shënime për atë që e ka vështruar. Shqyrtimi i dëshmisë dhe qasja: bën krahasime.	<u>Ora 7: Shkëmbinj dhe uji</u> Hulumtoni ekzemplare të shkëmbinjve për të verifikuar porozitetin e tyre-<i>shkëmbinjtë a e thithin ujin?</i> Në çifte ose grupe të vogla, bisedoni se si mund ta bëni këtë. Diskutoni për të shtuarit e pikave të ujit në lloje të ndryshëm të shkëmbinjve dhe si të bëni radhitjen e tyre nga ata që thithin më tepër kah ata që thithin më pak ujë. Si klasë, merrni vendim për metodën, për shembull, harmonizohuni për numrin e pikave, pikoni mbi ekzemplare dhe matni kohën e nevojshme për thithjen e pikave të ujit nga ana e shkëmbit (nëse i thith). Ose, bëni këtë vetëm me vëzhgim dhe bëni radhitjen e ekzemplarëve nga ata që thithin më shumë kah ata që thithin më pak. Lejoni nxënësve të provojnë me idetë e tyre nëse ata janë të kuptueshme. Në grupe, tregoni dhe prezantoni rezultatet(gjithçka që kanë zbuluar). Radhitni shkëmbinjtë nga ata që më së thithin shumti kah ata që thithin më pak.	Ekzemplar të shkëmbinjve Ujë, pikatore enë për shkëmbinj (enë të plastikës dhe të ngjashme) Orë Letër dhe lapsa ose fletore pune.	Vokabular/nocione kryesore Shkëmb Gur Hulumtim shkencor Shikon Pyet Vizaton Thotë/tregon Krahason Për nxënësit e avancuar futni në përdorim termet „permeabil” („depërtues”) dhe „jopermeabil” „jodepërtues” (por mos pritni që t’i mban mend këta terme për kohë të pacaktuar)

Qëllimet mësimore	Aktivitetet	Resurset (mjetet dhe materialet)	Komentet
Java4 Dallon disa lloje të shkëmbinjve dhe përdorimi i shkëmbinjve të ndryshëm. Hulumtim shkencorë Ide dhe dëshmi: Shfrytëzon përvoja nga jeta e përditshme. Pranimi dhe prezantimi i dëshmise: Vështron dhe merr shënime për atëqë e ka vështruar. Shqyrtimi i dëshmisë dhe qasja: bën krahasime.	Ora 8: Shkëmbinjë që mund t'i bëni Shfaqni videoklip për krijimin e shkëmbinjve. Bëni „shkëmbinj“ për ushqim! Demonstroni se çka duhet bërë. Vendosni katrore të çokolatave në formë shtresave në enë plastike të fortë, të pastër, të mbështjella me dy shtresa foli. Mbuloni pjesën e epërme me foli dhe shtypni për poshtë. Nxjerri nga ena dhe largoje (hiqe)shtresën e folisë. <i>Çka vëreni?</i> Këtë e ndani në dy pjesë duke e prerë nëpër shtresat e çokolatës nga lartë poshtë deri në fund. Njërën nga pjesët e mbështjellim me foli, kurse pjesën tjetër gjithashtu e mbështjellim me foli ,e rrokullisni duke i dhënë formë tophi. Rrokullisni dhe njëkohësisht kohë pas kohe e ndrydheni. Largoni (heqim) folinë dhe tophin prejje me thikë për gjysmë. <i>Çka keni vërejtur?</i> Shfrytëzoni pjesën tjetër të çokolatës sedimentale „shkëmb“: rrokullisni në formë të tophit, mbështjelli me foli dhe zhyte për disa minuta në ujë të nxehtë që vlon. Largoje nga uji dhe e leni çokolatën të ngurtësohet (mundësisht në frigorifer). Largoni folinë dhe prejje tophin. <i>Çka vëreni?</i> Hani çokolatat e shijshme „shkëmbinj“!	http://tinyurl.com/n738alg Çokolatë qumshti në formë katrore (ose e prerë në copëza të vogla që të tretet më lehtë) e bardhë dhe e errët, enë të plastikës/gota, foli, çajnik dhe ujë që vlon (vetëm për të rritur),thika plastike, tabelë për prerje ose sipërfaqe për prerje. Shëndeti dhe siguria Sigurohuni se çokolata që e përdorni nuk përmban lajthi, badem dhe të ngjashme, dhe kontrolloni mos është ndonjë nga nxënësit alergjik para se të ju jepni çokolatë.	Vokabular/nocione kryesore Shkëmb Gur Hulumtim shkencor Shikon Pyet Vizaton Thotë/tregon Krahason Shkëmbi që formohet në formë të shtresave quhet shkëmb sedimental. Shkëmbi tek i cili shtresat transformohen quhen metamorf. Shkëmbi që formohet me ftohje të masës së shkrirë quhet magmatik.

Qëllimet mësimore	Aktivitetet	Resurset (mjetet dhe materialet)	Komentet
Java 5 Dallon disa lloje të shkëmbinjve dhe përdorimi i shkëmbinjve të ndryshëm Hulumtim shkencorë Ide dhe dëshmi: Shfrytëzon përvoja nga jeta e përditshme. Pranimi dhe prezantimi i dëshmise: Vështron dhe merr shënime për atë që e ka vështruar. Shqyrtimi i dëshmisë dhe qasja: bën krahasime.	Ora 9: Vullkani Shikoni videoklipe për vullkane aktive. Bisedoni për atë se çka ndodh dhe njoftoni nxënësit me Vokabularin kyç/nocione. Shikoni lajme nga bota për ndonjë nga vullkanet aktive. Lokalizoni këta vende në hartën e botës ose në globi. Demonstroni si të bëni vullkan - ndiqni instruksione nga linku. Bëni model të vullkanit dhe tregoni nxënësve se si edhe ata ta bëjnë. Në grupe të vogla, filloni të bëni model të vullkanit.	http://www.sciencekids.co.nz/videos/earth/amazingvolcanoes.html Harta e botës, globi. http://www.dailymotion.com/video/xz4nq8_how-to-build-a-model-volcano_lifestyle http://www.sciencekids.co.nz/experiments/vinegarvolcano.html Gazeta, ngjitëse, tabela për vendosjen e modeleve (ose mund të përdoret karton i kutive për paketim)	Vokabular/nocione kryesore Shkëmb Gur Vullkan Llava Rrjedh Nxehtë E shkrirë Hulumtim shkencor Shikon Pyet Vizaton Thotë/tregon Filloni me bërjen e modelit të vullkanit në këtë orë që të keni kohë të mjaftueshme për t'u tharë dhe të jenë gatshëm për ngjyrosje në orën e ardhshme.

Qëllimet mësimore	Aktivitetet	Resurset (mjetet dhe materialet)	Komentet
Jave 5 Dallon disa lloje të shkëmbinjve dhe përdorimi i shkëmbinjve të ndryshëm Hulumtim shkencorë Ide dhe dëshmi: Shfrytëzon përvoja nga jeta e përditshme. Pranimi dhe prezantimi i dëshmise: Vështron dhe merr shënime për atë që e ka vështruar. Shqyrtimi i dëshmisë dhe qasja: bën krahasime.	Ora 10: Bërja e vullkanit aktiv Shikoni video për eksperiment vullkani. Lejoni që nxënësit t'i ngjrosin modelet e vullkaneve. Demonstroni se si bëhet dhe përdoret përzierja nga soda bikarbon dhe uthulla për të pasur erupsion vullkanik. Të keni model të gatshëm të vullkanit që brenda të vendosni soda bikarbonin dhe uthullën ashtu që do të duket si reale. Lejoni që nxënësit (me ndihmë) t'i bëjnë vullkanet e tyre aktiv. Vizatoni dhe shënoni fotografi të vullkanit ose eksperimentit. Informacione për arsimtarët (edhe për nxënësit). Siguroni një copë gur (shkëmb) të ashtuquajtur pemza. Ky është shembull për shkëmb vullkanik i cili mund të qëndroj pezull (lundron).	http://www.dailymotion.com/video/xz4nq8_how-to-build-a-model-volcano_lifestyle Sodë bikarbon, uthull, model të vullkanit(më parë i përgatitur) letër, ngjitëse, ngjyrë. Lapsa dhe letër ose fletore pune http://www.sciencekids.co.nz/sciencefacts/earth/volcano.html gur pemza	Vokabular/nocione kryesore Shkëmb Gur Vullkan Llavë Rrjedh Nxehtë E shkrirë Hulumtim shkencor Shikon Pyet Vizatoni Thotë/tregon

Qëllimet mësimore	Aktivitetet	Resurset (mjetet dhe materialet)	Komentet
Java e 6 Dallon disa lloje të shkëmbinjve dhe përdorimi i shkëmbinjve të ndryshëm Hulumtim shkencorë Ide dhe dëshmi: Shfrytëzon përvoja nga jeta e përditshme. Pranimi dhe prezantimi i dëshmise: Vështron dhe merr shënime për atë që e ka vështruar. Shqyrtimi i dëshmisë dhe qasja: bën krahasime.	<u>Ora e 11: Dheu a është shkëmb?</u> Në çifte bisedoni për: <i>Çka është dheu dhe çka ka përmban ai?</i> Diskutoni dhe shkëmbeni përgjigjet në klasë. Bëni listën e propozimeve të dhëna Bërja e dheut- duhet pasur në dispozicion gjëra të caktuar të cilat nxënësit ndoshta i kanë dhënë si propozime, që dheu i përmban psh: guralecë të vegjël, ujë, rrënjë, gjethe, lëvore të drunjtëve, lëvozhga etj. Në çifte ose grupe të vogla, bëjeni dheun tuaj. Ua përshkruani të tjerëve në klasë çka keni përfshi dhe pse. Paraqitni përmes vizatimit se si bëhet dheu. Vizatoni vizatim dhe shkruani me fjali të thjeshta që t'i tregoni fazat e përgatitjes së dheut. Shënoni me numra rendor.	Flipçart dhe markera ose tabelë. Enë të plastikës, përzierëse, rërë, tokë, gjethe, rrënjë, lëvozhga, lëvore të drunjve etj. Letër dhe lapsa ose fletore pune	Vokabular/nocione kryesore Shkëmb Gur Dheu Hulumtim shkencor Shikon Pyet Vizaton Thotë/tregon Sqaroni se dheu përmban grimca/ pjesë të shkëmbinjve të imtësuar dhe gjëra tjera.

<u>Qëllimet mësimore</u>	<u>Aktivitetet</u>	<u>Resurset (mjetet dhe materialet)</u>	<u>Komentet</u>
Java 6 Dallon disa lloje të shkëmbinjve dhe përdorimi i shkëmbinjve të ndryshëm Hulumtim shkencorë Ide dhe dëshmi: Shfrytëzon përvoja nga jeta e përditshme. Pranimi dhe prezantimi i dëshmise: Vështron dhe merr shënime për atë që e ka vështruar. Shqyrtimi i dëshmisë dhe qasja: bën krahasime	Ora 12: Ekzemplarë të dheut Shikoni përsëri ekzemplaret e dheut të përgatitur nga nxënësit në orën paraprake. Vështroni dhe krahasoni me ekzemplare të ndryshëm të dheut të vërtetë . <i>Çka është e njëjtë? Çka është e ndryshme?</i> Shkruani për ngjashmëritë dhe dallimet. Shkruani për karakteristikat e çdo lloji të dheut të vërtetë, përshkruani ata. Hulumtoni se çka ndodh kur çdo lloj dheut përziehet me ujë. Tundeni përzierjen e dheut me ujë dhe leni të fundërron. Vëzhgoni shtresat pas disa ditësh, në orë tjetër, krahasoni se çka ndodhur kur sasia të njëjta të dheut të ndryshëm përziehem me sasi të njëjtë të ujit. Vizatoni vizatime që të tregoni shtresat.	Ekzemplar të dheut: dheu rrënore, torfë (lloj qymyri), tokë pjellore/tokë humusore, tokë argjilore etj. Letër dhe lapsa ose fletore pune Gota të pastra plastike ose kavanoza të qelqtë, përzierëse, ujë, bokall, pikatore Letër dhe lapsa ose fletore pune	Vokabular/nocione kryesore Shkëmb Gur Argjilë Rërë Torfë Tokë pjellore/ tokë humusore Hulumtim shkencor Shikon Pyet Vizatoni Thotë/tregon Krahason Sqaroni se dheu përmban thërrmija/copëza të shkëmbinjve të imtësuar dhe gjëra tjera.

<u>Qëllimet mësimore</u>	<u>Aktivitetet</u>	<u>Resurset (mjetet dhe materialet)</u>	<u>Komentet</u>
Java 7 Dallon disa lloje të shkëmbinjve dhe përdorimi i shkëmbinjve të ndryshëm Hulumtim shkencorë Ide dhe dëshmi: Shfrytëzon përvoja nga jeta e përditshme. Pranimi dhe prezantimi i dëshmime: Vështron dhe merr shënime për atë që e ka vështruar. Shqyrtimi i dëshmisë dhe qasja: bën krahasime	Ora 13: Hulumtimi i ekzemplareve të dheut Vëzhgoni me ndihmën e llupës ekzemplare të ndryshëm të dheut. Përshkruani çka keni vërejtur në çdo ekzemplar, p.sh. ngjyra, tekstura (kozistent në sipërfaqe), i thatë apo i njomë (lagur), a është i lehtë apo i rëndë etj. Shënoni atë që keni vërejtur në tabelë me dy kolona të emëruara si „Ekzemplar dheu” dhe „Përshkrim”. Bëni sitjen e ekzemplareve të ndryshëm të dheut që të mund ti vëreni thërmijat e ndryshme që gjenden në te. Klasifikoni sipas madhësisë thërmijat e ndryshme dhe emëroni të gjitha ata që i keni ndarë. Grupeve të ndryshme u jepni të bëjnë sitje të ekzemplareve të ndryshëm të dheut dhe krahasoni rezultatet. Ose, lejoni që nxënësit të bëjnë sitjen e më tepër ekzemplareve të ndryshëm të dheut nëse ka kohë për ta bërë atë. Shkruani për llojet e dheut të situar dhe çka përmban secila nga ata.	Ekzemplar të dheut, Llupë Lapsa dhe letër ose fletore pune Ekzemplar të dheut, sitë, letër të bardhë Lapsa dhe letër ose fletore pune	Vokabular/nocione kryesore Shkëmb Gur Ekzemplar të dheut Sitë Hulumtim shkencor Shikon Pyet Vizaton Thotë/tregon Krahason Sqaroni se dheu përmban thërmija/copëza të imtësuar të shkëmbinjve dhe gjëra tjera.

<u>Qëllimet mësimore</u>	<u>Aktivitete</u>	<u>Resurset (mjetet dhe materialet)</u>	<u>Komentet</u>
Java 7 Dallon disa lloje të shkëmbinjve dhe përdorimi i shkëmbinjve të ndryshëm Hulumtim shkencorë Ide dhe dëshmi: Shfrytëzon përvoja nga jeta e përditshme. Pranimi dhe prezantimi i dëshmive: Vështron dhe merr shënime për atë që e ka vështruar. Shqyrtimi i dëshmisë dhe qasja: bën krahasime	Ora 14: Si është Toka në brendinë e saj? Shikoni fotografi ose video incizime për strukturën e Tokës nga korja e saj deri në bërthamë. Përdorni Vokabularin e ri. Bëjeni listë me fjalë të reja me qëllim që nxënësit të rrëfehen në to. Bëni kolazh duke përdorur kokrra të fasules dhe të ngjashme që të ilustroni shtresat e ndryshme të Tokës.	Internet ose libra Flipçart dhe markera ose etiketa që i përmbajnë fjalët e reja. Ngjitëse, letër, gërshërë, pjata prej letre, kokrra fasule, fara etj.	Vokabular/nocione kryesore Toka Kore Bërthamë Mbështjellës I Shkrirë Shtresa Hulumtim shkencor Shikon Pyet Vizaton

Tema 2B: 2.5. Dita dhe nata

Në këtë temë nxënësit mësojnë për hijen, si bëhen dhe si mund të ndryshohen.

Ato zbulojnë se si ka ditë dhe natë.

Hulumtimi shkencor fokusohet në:

- Mbledhjen e fakteve duke vëzhguar kur tentohet të përgjigjet në hulumtimin shkencor;
- Vëzhgimin e Diellit dhe Tokës që rrotullohen në formë relative njëra ndaj tjetrës;
- Shfrytëzimin e eksperiencës nga dora e parë kur hulumtohen hijet;
- Shfrytëzimin e burimeve informative të thjeshta për të zbuluar fakte për Diellin.

Hulumtimi shkencor	
Qëllimet e mësimin	Nocionet
Ide dhe fakte: - mbledh fakte duke vëzhguar kur tenton të përgjigjet në disa pyetje shkencore, - përdor eksperiencën e përditshme, p.sh: vëzhgimi mbi tretjen e akullit, - përdor burime të thjeshta –informata. Pranimi dhe prezantimi i dëshmive: -jep propozim për mbledhjen e dëshmive, -flet për rreziqet dhe si të evitohen ato. -vëzhgon dhe shënon vëzhgimet. - bën matje të thjeshta. - përdor mënyra të ndryshme për t'u treguar të tjerëve se çfarë ka ndodhur. Shqyrtimi i dëshmisë dhe qasja: - bën krahasime, - identifikon modele të thjeshta dhe asociacione, - flet për parashikimet(me gojë dhe me tekst), për rezultatet dhe për atë se për se ndodhin ato - sheh dhe sqaron se çfarë ndodhi.	Dritë Errësirë Llambë dore Hije Ditë Natë Tokë Hënë Rrotullim Hulumtimi shkencor: - sheh - zbulon - tregon - sqaron - shënon/vizaton - krahason - matë.

Qëllimet e mësimit	Aktivitetet	Resurset (mjetet dhe materialet)	Komentet
Fizika (Toka dhe mbështjellësi i saj)			
Java e 8 Hulumton se si lëviz Dielli gjatë ditës dhe si ndryshojnë hijet. Hulumtimi shkencor Ide dhe fakte: Shfrytëzon burime të thjeshta Shfrytëzon burime nga dora e parë. Pranimi dhe prezantimi i fakteve: Bën matje të thjeshta. Shqyrtimi i dëshmisë dhe qasja: Bën krahasime Identifikon modele të thjeshta dhe asociacione.	<u>Ora e 15: Çfarë dini për Diellin?</u> Në çifte përgjigjuni në pyetjen: Çfarë dimë për Diellin ? Shpërndani idetë në klasë. Shihni disa videoklipe për Diellin. Demonstroni se si konstruktohet një hartë ideore. Shënoni fjalën „Dielli” në mes të fletës së punës. Jepuni orientime të ndryshme për Diellin të treguara nga nxënësit (Mos i përmirësoni ato nëse mendimet e nxënësve nuk janë të sakta- në fund të temës ato mund të kthehen në ato dhe të shohin se vallë mendimi origjinal i tyre ka ndryshuar). Shëno/vizato hartë logjike për të përshkruar mendimet e tyre individuale. Diskutoni për mendimet e tyre – shpërndani me nxënësit të tjerë.	<u>Shëndet/ Siguri:</u> Kujtojuni nxënësve se asnjëherë nuk duhet të shohin drejt Diellit pa mbrojtëse në sy, për shkak se mund të va dëmtojnë sytë dhe pamjen. Në letër të flip çartit dhe markerë ose kimik dhe laps dhe fletore pune.	Vërtetoni se Dielli nuk rrotullohet rreth Tokës. Fjalët kryesore: dritë errësirë diell. Hulumtimi shkencor: sqaron tregon shënon/vizaton.

Qëllimet e mësimit	Aktivitetet	Resurset (mjetet dhe materialet)	Komentet
Fizika (Toka dhe mbështjellësi i saj)			
Java e 8 Hulumton se si lëviz Dielli gjatë ditës dhe si ndryshojnë hijet. Hulumtimi shkencor Ide dhe fakte: Shfrytëzon burime të thjeshta Shfrytëzon burime nga dora e parë. Pranimi dhe prezantimi i dëshmvive: Bën matje të thjeshta. Shqyrtimi i dëshmisë dhe qasja: Bën krahasime Identifikon modelet të thjeshta dhe asociacione.	Ora e 16: Dielli dhe qeli Në çifte, bisedoni për Diellin si burim i dritës. Kush është burimi i dritës së Diellit? Numëroni disa burime artificial dhe natyrale të energjisë. Diskutoni dhe krahasoni përgjigjet me klasën. Shihni ose dilni jashtë dhe vëreni ku paraqitet Dielli në qiell. Ndiqeni periodikisht gjatë gjithë ditës psh.; ditën e parë të punës kur fillon dita e mësimit në mëngjes, gjatë drekës dhe përsëri para se të shkoni në shtëpi. Luteni nxënësit të vëzhgojnë se ku ndodhet Dielli në qiell kur do të çoheni në mëngjes dhe para se të shkojnë të flenë në mbrëmje. Ngjitëse mund të vendosen në dritaren gjatë gjithë ditës së vëzhgimit të Diellit Lusni nxënësit të shënojnë ose të vizatojnë për të treguar se ku Dielli paraqitet në qiell në kohëra të ndryshme gjatë ditës.	Shëndet/ Siguri: Kujtojeni nxënësve se asnjëherë nuk duhet të shohin drejt Diellit pa mbrojtëse në sy, për shkak se mund të ua dëmtojnë sytë dhe pamjen. Ngjitëse (stikera) Lapsa dhe fleta ose fletore pune	Fjalët kryesore: dritë errësirë diell. Hulumtimi shkencor: sqaron tregon shënon/vizaton. Sqaroni se Dielli nuk lëvizë rreth Tokës.

Qëllimet e mësimit	Aktivitetet	Resurset (mjetet dhe materialet)	Komentet
Fizika (Toka dhe mbështjellësi i saj)			
Java e 9 Hulumton se si lëviz Dielli gjatë ditës dhe si ndryshojnë hijet. Hulumtimi shkencor Ide dhe fakte: Shfrytëzon burime të thjeshta Shfrytëzon burime nga dora e parë. Pranimi dhe prezantimi i dëshmvive: Bën matje të thjeshta. Shqyrtimi i dëshmisë dhe qasja: Bën krahasime Identifikon modele të thjeshta dhe asociacione.	Ora e 17: Bërja e hijeve Bëni hije në pëlhurë dhe lusni nxënësit të bëjnë njohjen e tyre. Thirrni nxënësit të afrohen dhe të bëjnë hije, ndërsa nxënësit të tjerë të qëllojnë se çfarë paraqesin ato hije. Shënoni listë me fjalë që ti përshkruani hijet. Në çifte bisedoni : Si i formojmë hijet? Shpërndani idetë me çiftet tjera dhe më pas në grupe të vogla dhe në fund me gjithë klasën. Nxënësit nxirri jashtë kur dita është me diell dhe thojuni të bëjnë hije, duke e ndryshuar madhësinë ose formën. Shënoni ose vizatoni për ta treguar se si hijet mundet të bëhen ose ndryshohen.	Sende me të cilat bëjmë hije, psh: çelës, laps, etj., pëlhurë, burim i dritës. Letër flip çarti ose markerë për tabelë të bardhë ose të zezë/ Informacione – internet ose libra. Ditë me diell, hapësirë e madhe e hapur. Lapsa dhe letër ose fletore pune	Fjalët kryesore: dritë errësirë diell. hije Hulumtimi shkencor: sqaron tregon shënon/vizaton. Disa nxënësve ju vjen rëndë të kuptojnë faktin se hija është gjithmonë në formë të njëjtë sikurse objektet që e shkaktojnë atë.

Qëllimet e mësimit	Aktivitetet	Resurset (mjetet dhe materialet)	Komentet
Fizika (Toka dhe mbështjellësi i saj)			
Java e 9 Hulumton se si lëviz Dielli gjatë ditës dhe si ndryshojnë hijet. Hulumtimi shkencor Ide dhe fakte: Shfrytëzon burime të thjeshta Shfrytëzon burime nga dora e parë. Pranimi dhe prezantimi i dëshmive: Bën matje të thjeshta. Shqyrtimi i dëshmisë dhe qasja: Bën krahasime Identifikon modele të thjeshta dhe asociacione.	<u>Ora e 18:Të bërit hije me anë të kukullave</u> Tregoni përrallë tradicionale me ndihmën e nxënësve. Bisedoni për shëmbëlltyrat nga përralla, emrat e tyre dhe rolet e tyre. Tregoni përrallën përsëri, duke përdor paraprakisht hije e përgatitura nga hijet. Gjatë tregimit të përrallës. Shihni hijet nga kukullat dhe demonstroni të drejtat. Lejojuni nxënësve të bëjnë hijet e veta nga kukullat dhe shfrytëzoni ato që të tregojnë përrallën tradicionale në grupe më të vogla të nxënësve ose të tjerëve në klasë. <i>Vallë ato do të munden të bëjnë hije nga kukullat dhe ti paraqesin ato më afër ose më larg? Si Ju e bëtë këtë që t'iu ndodhë juve kjo?</i>	Libër me përralla tradicionale e cila shpërndahet me nxënësit pas tregimit të përrallës. Hije nga kukullat (paraprakisht të bëra) (shih fotografimin nga e djathta) Kartela, gërshërë, shkopinj, lenta ngjitime (kënaçe e hollë për në çerdhe) pëlhurë, burim i dritës.	Fjalët kryesore: dritë errësirë hije kukull Hulumtimi shkencor: sqaron tregon shënon/vizaton.

Qëllimet e mësimit	Aktivitetet	Resurset (mjetet dhe materialet)	Komentet
Fizika (Toka dhe mbështjellësi i saj)			
Java e 10 Hulumton se si lëviz Dielli gjatë ditës dhe si ndryshojnë hijet. Hulumtimi shkencor Ide dhe fakte: Shfrytëzon burime të thjeshta Shfrytëzon burime nga dora e parë. Pranimi dhe prezantimi i dëshmive: Bën matje të thjeshta. Shqyrtimi i dëshmisë dhe qasja: Bën krahasime Identifikon modele të thjeshta dhe asociacione.	Ora e 19: Si ndryshojnë hijet gjatë ditës? Nxirrni nxënësit jashtë hapësirave kur dita është me diell dhe luani disa lojëra me hije. Psh.: ndiqe hijen, largohu nga hija, a mund të bëni që hija juaj të humbet? Demonstroni se si të vizatohen madhësitë e disa hijeve dhe më pas zgjidhni nxënës si vullnetarë që t'iu ndihmojë. Duke punuar në çifte, secili nxënës vizaton rreth hijes së shokut të tij. Mbas intervali kohor të njëjtë shkoni në të njëjtin vend ku e keni vizatuar hijen qëndroni në vendin e njëjtë dhe vëreni ndryshimet në pozitën dhe madhësinë e hijes. Vizatoni madhësitë e hijes gjithmonë e shkumës me ngjyra të ndryshme . Mateni gjatësinë e hijes. Bëni fotografi për të treguar se çfarë ka ndodhur. Vizatoni dhe shënoni për të treguar se çfarë keni bërë.	Shkumësa me ngjyra, vizore, matëse Kamerë digjitale Letër dhe lapsa ose fletore pune	Fjalët kryesore: dritë errësirë hije Diell Hulumtimi shkencor: sqaron tregon shënon/vizatton. Hijet janë më të gjata në mëngjes dhe në mbrëmje. Ato janë më të shkurtra kur Dielli është mbi kokat tona.

Qëllimet e mësimit	Aktivitetet	Resurset (mjetet dhe materialet)	Komentet
Fizika (Toka dhe mbështjellësi i saj)			
Java e 10 Hulumton se si lëviz Dielli gjatë ditës dhe si ndryshojnë hijet. Hulumtimi shkencor Ide dhe fakte: Shfrytëzon burime të thjeshta Shfrytëzon burime nga dora e parë. Pranimi dhe prezantimi i dëshmive: Bën matje të thjeshta. Shqyrtimi i dëshmisë dhe qasja: Bën krahasime Identifikon modele të thjeshta dhe asociacione.	Njësia 20: Bërja e hijes nga shkopinjtë Bëni hije nga shkopi i ngulur në tokë dhe vizatoni hijen e tij mbi tokën gjatë ditës. mateni gjatësinë e hijes në interval kohore për çdo orë. Vizatoni grafikun nga rezultatet- tregojuni se si kjo duhet bërë ose përdorni paket të programeve kompjuterike për të fotografuar grafikone (nëse keni qasje). Shfrytëzoni grafikun që të përgjigjeni pyetjeve, si psh <i>Kur hija ishte më e madhe/më e shkurtër? Pse? (Pyetjet që shfrytëzuam në njësinë e mëparshme)</i>	Shkopinj. Vizore matëse. Letër grafikoni dhe stilolaps. Paket të programeve kompjuterike. Rezultate përmbledhëse. Letër dhe lapsa ose fletore pune	Fjalët kryesore: dritë errësirë hije Diell Hulumtimi shkencor: sqaron tregon shënon/vizatton. Hijet janë më të gjata në mëngjes dhe në mbrëmje. Ato janë më të shkurtra kur Dielli është mbi kokat tona.

Qëllimet e mësimit	Aktivitetet	Resurset (mjetet dhe materialet)	Komentet
Fizika (Toka dhe mbështjellësi i saj)			
Java e 11 Hulumton se si lëviz Dielli gjatë ditës dhe si ndryshojnë hijet. Hulumtimi shkencor Ide dhe fakte: Shfrytëzon burime të thjeshta Shfrytëzon burime nga dora e parë. Pranimi dhe prezantimi i dëshmive: Bën matje të thjeshta. Shqyrtimi i dëshmisë dhe qasja: Bën krahasime Identifikon modele të thjeshta dhe asociacione.	<u>Ora e 21: Interpretimi i të dhënave për hijen</u> Vizatoni grafikonin për rezultatet e fituara nga aktiviteti “Bërja e hijes nga shkopinjë” nga njësia e mëparshme – ose përdorni paket të programeve kompjuterike për të fotografuar grafikone (nëse keni qasje). Shfrytëzoni grafikonin që të përgjigjeni pyetjeve, si psh <i>Kur hija ishte më e madhe/më e shkurtër? Pse? (Pyetjet që shfrytëzuam në njësinë e mëparshme)</i>	Letër grafikoni dhe stilolaps. Paket të programeve kompjuterike. Rezultate përmbledhëse Letër dhe lapsa ose fletore pune	Fjalët kryesore: dritë errësirë hije diell Hulumtimi shkencor: sqaron regon shënon/vizaton. Hijet janë më të gjata në mëngjes dhe në mbrëmje. Ato janë më të shkurtra kur Dielli është mbi kokat tona.

Qëllimet e mësimit	Aktivitetet	Resurset (mjetet dhe materialet)	Komentet
Fizika (Toka dhe mbështjellësi i saj)			
Java e 11 Hulumton se si lëviz Dielli gjatë ditës dhe si ndryshojnë hijet. Hulumtimi shkencor Ide dhe fakte: Shfrytëzon burime të thjeshta Shfrytëzon burime nga dora e parë. Pranimi dhe prezantimi i dëshmvive: Bën matje të thjeshta. Shqyrtimi i dëshmisë dhe qasja: Bën krahasime Identifikon modele të thjeshta dhe asociacione.	<u>Ora e 22: Bërja e orëve nga Dielli</u> Bëni orë nga Dielli duke shfrytëzuar lapsa të futura në fyshta të zbrazëta prej perit të pambukut. Vendosni orët e Diellit jashtë nga klasa ose brenda në hapësirë të mbyllur në një letër të madhe ku vend pozita është e përshtatshme që të ketë qasje rrezet e dritës . ashtu që hija e lapsit ose shkopit mund të shihet në fletë, Shënoni pozitën në majën e hijes për kohë të njëjtë kohor psh: secilin orë dhe shënoni kohën menjëherë pas vendit të shënuar. Cila skenë Ju paraqitet? Krahasoni kohën me gjatësinë e hijes. Gjithmonë parashikoni matjen tjetër në vijim.	Rrotka penjsh të pambukut (shih fotografimin lartë), lapsa ose shkopinj të shkurtër, letër dhe lapsa.	Fjalët kryesore: dritë errësirë hije Diell Hulumtimi shkencor: sqaron tregon shënon/vizaton.

Qëllimet e mësimit	Aktivitetet	Resurset (mjetet dhe materialet)	Komentet
Fizika (Toka dhe mbështjellësi i saj)			
Java e 12 Hulumtim se si lëviz Dielli gjatë ditës dhe si hijet ndryshojnë. Hulumtimi shkencor Ide dhe fakte: Shfrytëzon burime nga dora e parë. Shqyrtimi i dëshmisë dhe qasja: Bën krahasime Identifikon modele të thjeshta dhe asociacione.	<u>Ora e 23: Përralla për hijet</u> Bisedoni për perëndimin dhe lindjen e Diellit dhe se çfarë ndodh me Diellin – kur ngrohë paraqitet në lindje ndërsa në shkuarje kur humben në horizont në perëndim. Kujtojuni nxënësve se Dielli është më i lartë në qiell kur është mbas dite. Bisedoni se si janë hijet mbas dite duke i krahasuar me hijet e ditës së mbetur(paradite dhe mbas dite). Shënoni përrallën për Diellin kur ngrohë, kur është më i lartë në qiell (mbas dite) dhe kur largohet dhe kyçni njohjet për hijet të bëra nga njerëzit, ndërtesat dhe objektet tjera.	Stilolapsa dhe letra ose fleta pune prej fletoreve të punës.	Fjalët kryesore: dritë errësirë hije Diell Hulumtimi shkencor: sqaron regon shënon/vizaton. Disa nxënës do të mendojnë se Dielli „lind” në mëngjes dhe „bie në gjumë” kur perëndon.

Qëllimet e mësimit	Aktivitetet	Resurset (mjetet dhe materialet)	Komentet
Fizika (Toka dhe mbështjellësi i saj)			
Java e 12 Modelimi mbi atë se si rrotullimi i Tokës çon deri në ditë dhe natë, për shembull me madhësi të ndryshme të topave dhe llambave të xhepit. Hulumtimi shkencor Pranimi dhe prezantimi i dëshmive: Bën vëzhgimin dhe i shënon vëzhgimet. Shqyrtimi i dëshmisë dhe qasja: Bën krahasime.	<u>Ora e 24: Orbita Tokësore</u> Tregoni videoklipin në të cilin Toka rrotullohet rreth bushtit të saj. Demonstroni pozitën e ndërsjellë të Diellit dhe Tokës duke shfrytëzuar top të madh për Diellin dhe top më të vogël për Tokën. Rrotulloni token rreth Diellit dhe sqaroni se ky proces(veprim) zgjatë një vit. Vizatoni diagram për të treguar se si Toka rrotullohet rreth Diellit.	http://www.teachertube.com/video/how-earth-orbits-around-the-sun-6913 Toptha të vegjël dhe të mëdhenj, llambë xhepi, bateria Stilolapsa dhe letra ose fleta pune prej fletoreve të punës.	Fjalët kryesore: Dritë Errësirë Diell Llambë dore Hije Ditë Natë Tokë Hëna Rrotullim Hulumtimi shkencor: sheh zbulon tregon sqaron shënon/vizatton matë
Java e 13 Modelimi mbi atë se si rrotullimi i Tokës çon deri në ditë dhe natë, për shembull me madhësi të ndryshme të topave dhe llambave të xhepit. Hulumtimi shkencor Pranimi dhe prezantimi i dëshmive: Bën vëzhgimin dhe i shënon vëzhgimet. Shqyrtimi i dëshmisë dhe qasja: Bën krahasime.	<u>Ora e 25 : Ditë dhe natë</u> Demonstroni ditë dhe natë me rrotullimin e „Tokës” rreth boshtit të saj dhe përdorni dritë dore për të treguar se kur është ditë dhe natë. Përsëritni demonstrimin disa herë, pasi ky është një koncept i rëndë për ta kuptuar për nxënësit e rinj. Pyeteni: Në cilat shtete është ditë? Si e dimë se kur është natë? Përgatitni fleta pune në të cilat do të ketë pyetje dhe diagrame të cilat kanë për qëllim të vërtetojnë njohjet e nxënësve lidhur me ditën dhe natën dhe kohëzgjatjen e	Toptha të vegjël dhe të mëdhenj, llambë xhepi, bateria Stilolapsa dhe letra ose fleta pune prej fletoreve të punës.	Fjalët kryesore: Dritë Errësirë Diell Llambë dore Hije Ditë Natë Toka Hëna Rrotullim Hulumtimi shkencor: sheh zbulon tregon sqaron shënon/vizatton

Qëllimet e mësimit	Aktivitetet	Resurset (mjetet dhe materialet)	Komentet
Fizika (Toka dhe mbështjellësi i saj)			
	një viti.		matë
Java e 13 Hulumtim mbi atë se si paraqitet Dielli, si dhe pse ndryshon pozita e tij gjatë ditës dhe se si hijet ndryshojnë gjatë ditës. Hulumtimi shkencor Ide dhe fakte: Shfrytëzon burime të thjeshta të informacioneve, Shfrytëzon përvojë nga dora e parë. Shqyrtimi i dëshmisë dhe qasja: Bën krahasime. Identifikon modele dhe asociacione.	<u>Ora e 26: Çfarë dim ne për Diellin?</u> Shihni në hartat “ideore” të realizuara gjatë orës së pare nga kjo temë. Mendoni për faktin se nxënësit i dinë të dhënat jot ë sakta. Këto të dhëna ti ngjyros me ngjyra – psh: Ti nënvizoj me ngjyrë të gjelbër. Të dhënat që tashmë janë të njohura dhe të vërtetuara se janë të sakta ti nënvizoj me ngjyrë të gjelbër. Për përmirësimin e tyre ti shënoj me ngjyrë tjetër. Psh: Të kaltër që të japin më shumë të dhëna që i ka zbuluar për Diellin. Duke i përdorë informatat e reja, ndërtoni një prezantim në formë posterit ose fletushka për ti prezantuar të dhënat e reja lidhur me Diellin për nxënësit tjerë të klasës.	Harta „ideore” Lapsa me ngjyra ose markera me ngjyra që nënvizojnë. Letra për postera, letër, lapsa, qasje në kompjuter, libra.	Fjalët kryesore: Dritë Errësirë Diell Llambë dore Hije Ditë Natë Tokë Hënë Rrotullim Hulumtimi shkencor: sheh zbulon regon sqaron shënon/vizaton matë

Tema 3B: 2.6. Bimët dhe kafshët rreth nesh

Në këtë temë nxënësit mësojnë për bimët dhe kafshët në mjedisin e drejtpërdrejtë.

Ata, gjithashtu, mësojnë për dallimet midis vendit të cilat janë shumë afër njëri pranë tjetrit, kanë dallime në bimë dhe kafshë.

Ata mësojnë njësoj sikur njerëzit, ashtu edhe bimët edhe kafshët tjera shumohen.

Ata mësojnë si duhet të sillen drejtë ndaj qenieve të gjalla dhe mjedisit.

Hulumtimi shkencor	
Qëllimet e mësimit	Vokabulari rekomandues për këtë temë:
Idetë dhe dëshmitë: mbledh dëshmi përmes mbikëqyrjes kur përpiqet të përgjigjet ndonjë pyetje shkencore; shfrytëzon përvoja të përditshme, për shembull: mbikëqyrjen e shkrirjes së akullit; shfrytëzon burime të rëndomta të informatave. Pranimi dhe prezantimi i dëshmive: jep propozime për përmbledhjen e dëshmive; flet për rreziqe dhe si t'iu shmangët rreziqeve; mbikëqyrë dhe shkruan mbikëqyrjet; bën matje të rëndomta; shfrytëzon mënyra të ndryshme për t'iu treguar të tjerëve çka ndodhë. Shqyrtimi i dëshmisë dhe qasja: bën krahasime; identifikon modele të rëndomta dhe asociacione; flet për parashikime (gojarisht dhe në tekst), për rezultate dhe pse ajo ndodhë; shqyrton dhe sqaron çka ka ndodhë.	Kafshë Bimë Organizma të imët Pleh Kohë Me shi Me diell Me erë Me borë Me ngricë Me akull Me vranësira Me rrufe Me lagështi E nxehtë Tepër e nxehtë E ftohtë. Hulumtim shkencor: njësoj ndryshe krahason qëllon (parashikon) mbledh shikon shpjegon shkruan/vizaton bën matje.

Qëllimet e mësimit	Aktivitetet	Resurset (mjetet dhe materialet)	Komentet
Biologji (qenie të gjalla në mjedisin e tyre)			
Java e 14 Identifikon ngjashmëri dhe dallime ndërmjet mjediseve jetësore lokale dhe di për mënyrat përmes të cilave ato ndikojnë ndaj kafshëve dhe bimëve të cilët jetojnë në to. Hulumtim shkencor Ide dhe dëshmi: Mbledh dëshmi përmes vështrimit kur përpiqet të përgjigjet në ndonjë pyetje shkencore; Shfrytëzon përvojë të dorës së parë; shfrytëzon burime të rëndomta të informatave. Pranimi dhe prezantimi i dëshmive: Jep propozime për përmbledhjen e dëshmive. Shqyrtimi i dëshmisë dhe qasja: bën krahasime; identifikon modele të rëndomta dhe asociacione.	Ora e 27: Kafshët rreth nesh Në çifte nxënësit të flasin për atë se cilat kafshë mund ti hasin në mjedis. Shpërndani pyetje në klasë – Ku jetojnë kafshët? Si dini për këtë? Nxënësit mund të shfrytëzojnë Internet dhe/ose libra për hulumtimet e tyre. Inkurajoni nxënësit të mendojnë për vendbanimet lokale, e jo për kafshët e tyre përkëdhelëse. Diskutoni për llojet e vendeve ku mund të hasen kafshë të vogla (të imëta) rreth shkollës. Mendoni për llojet e ndryshme të vendbanimeve- kënetat, nën gurë, në dru etj. Vizatohet harta individuale „mendore” për të treguar atë çka dinë nxënësit.	Internet ose libra Letër flipçart dhe markerë ose lapsa, letër ose fletore pune	Zbatimi i fjalës vendbanim- si vend ku jetojnë gjërat. Të shmangët përdorimi i fjalës -shtëpi. Vokabulari kryesor: kafshë vendbanim mjedis jetësor. Hulumtim shkencor Qëllon (parashikon) Mbledh Shikon Tregon Shkruan/vizaton. Të mbahen dorëza plastike dhe të lahen duart pas prekjes të kafshës dhe/ose bimës. Aplikimi i fjalës vendbanim - si vend ku jetojnë gjërat. Të shmangët përdorimi i fjalës -shtëpi.

Qëllimet e mësimit	Aktivitetet	Resurset (mjetet dhe materialet)	Komentet
Biologji (qenie të gjalla në mjedisin e tyre)			
<u>Java e 14</u> Identifikon ngjashmëritë dhe dallimet ndërmjet mjediseve jetësore lokale dhe di për mënyrat përmes të cilave ato ndikojnë ndaj kafshëve dhe bimëve të cilët jetojnë në to. Hulumtim shkencor Ide dhe dëshmi: Mbledh dëshmi përmes vështrimit kur përpiqet të përgjigjet në ndonjë pyetje shkencore; Shfrytëzon përvojë të dorës së parë; shfrytëzon burime të rëndomta të informatave. Pranimi dhe prezantimi i dëshmive: Jep propozime për përmbledhjen e dëshmive. Shqyrtimi i dëshmisë dhe qasja: bën krahasime; identifikon modele të rëndomta dhe asociacione.	<u>Ora e 28: Vendbanimi</u> Bisedoni për llojet e ndryshme të vendbanimeve-kënetë, nën shkëmbinj, në dru etj. Çfarë lloje të qenieve mund të hasen në ato vende? Organizoni shëtitje rreth shkollës dhe përshkruani dy vendbanime të ndryshme, të grupeve të ndryshme të nxënësve. Lusni nxënësit të shkruajnë, vizatojnë ose të fotoqafojnë për ti treguar kafshët që i kanë hasur, pastaj të njëjtat ti emërtojnë dhe ta përshkruajnë vendbanimin. Kthehuni në klasë dhe shpërndani materialet e gjetura. Diskutoni me nxënësit për karakteristikat e kafshëve që mundësojnë të jetojnë në vendbanime të ndryshme, për shembull: peshku ka verza dhe krahë për të jetuar në ujë. Shkruani dhe/ose vizatoni atë që e keni hasur.	Flipçart, lapsa, letër, kamerë digjitale, dorëza plastike Letër dhe laps ose fletore pune	Vokabular kryesor: kafshë bimë vendbanim mjedis jetësor. Hulumtim shkencor Qëllon (parashikon) Mbledh Shikon Tregon Shkruan/vizaton. Të sjellin dorëza plastike dhe të lahen duart pas prekjes të kafshëve dhe/ose bimëve. Aplikimi i fjalës vendbanim – si vend ku jetojnë gjërat. Të shmangët përdorimi i fjalës – shtëpi.

Qëllimet e mësimit	Aktivitetet	Resurset (mjetet dhe materialet)	Komentet
Biologji (qenie të gjalla në mjedisin e tyre)			
Java e 15 Identifikon ngjashmëritë dhe dallimet ndërmjet mjediseve jetësore lokale dhe di për mënyrat përmes të cilave ato ndikojnë ndaj kafshëve dhe bimëve të cilët jetojnë në to. Hulumtim shkencor Ide dhe dëshmi: Mbledh dëshmi përmes vështrimit kur përpiqet të përgjigjet në ndonjë pyetje shkencore; Shfrytëzon përvojë të dorës së parë; shfrytëzon burime të rëndomta të informatave. Pranimi dhe prezantimi i dëshmise: Jep propozime për përmbledhjen e dëshmise. Shqyrtimi i dëshmisë dhe qasja: bën krahasime; identifikon modele të rëndomta dhe asociacione.	Ora e 29: Bimët lokale Organizoni shëtitje tjetër rreth shkollës që të kërkohen bimët lokale. Nxënësit të emërtojnë dhe identifikojnë bimë dhe të mendojnë pse ato rriten në atë vend- duke menduar për kafshët të cilët tanimë janë identifikuar në ato vendbanime. Nxënësit të diskutojnë në çifte: <i>Pse kafshëve iu nevojiten bimët?</i> – për shembull. Për ushqim dhe/ose për vendbanim. Lusni nxënësit të vizatojnë, fotoqafshojnë ose të bëjnë kolazhe nga bimë të ndryshme lokale. Vështroni me ndihmën e thjerrës. Përshkruani kushte të posaçme për rritje, për shembull: lagësht ose thatë ose hije etj. Identifikoni me nxënësit karakteristikat e bimëve që tregojnë se si ato janë adaptuar rritjes në mjedisin e tyre specifik , për shembull: bimët që rriten në shkretëtirë, të cilat kanë gjemba të shmangen që mos të konsumohen nga kafshët dhe kërcëj të fortë për të mbledhur ujë.	Fotografi (Internet ose libra) Letër ose laps, flipçart, kamerë digjitale, kolazh-materiale, letër me ngjyra, pëlhurë, gërshtë, ngjithëse, fara, thjerrëz.	Vokabular kryesor: kafshë bimë vendbanim mjedis jetësor. Hulumtim shkencor Qëllon (parashikon) Mbledh Shikon Tregon Shkruan/vizaton. Të sjellin dorëza plastike dhe të lahen duart pas prekjes së kafshëve dhe/ose bimëve. Të theksohet rëndësia të mos mblidhen lule ose të mos konsumohet asnjë pemë, kokërrzua ose lule. Të sigurohemi se duart janë larë pas punës së bërë me bimët. Aplikimi i fjalës vendbanim – si vend ku jetojnë gjërat. Të shmangët përdorimi i fjalës – shtëpi.

Qëllimet e mësimit	Aktivitetet	Resurset (mjetet dhe materialet)	Komentet
Biologji (qenie të gjalla në mjedisin e tyre)			
<u>Java e 15</u> Identifikon ngjashmëritë dhe dallimet ndërmjet mjediseve jetësore lokale dhe di për mënyrat përmes të cilave ato ndikojnë ndaj kafshëve dhe bimëve të cilët jetojnë në to. Hulumtim shkencor Ide dhe dëshmi: Mbledh dëshmi përmes vështrimit kur përpiqet të përgjigjet në ndonjë pyetje shkencore; Shfrytëzon përvojë të dorës së parë; shfrytëzon burime të rëndomta të informatave. Pranimi dhe prezantimi i dëshmive: Jep propozime për përmbledhjen e dëshmive. Shqyrtimi i dëshmisë dhe qasja: bën krahasime; identifikon modele të rëndomta dhe asociacione.	<u>Ora e 30: Kafshët në të gjithë botën</u> Merrni parasysh kafshët nga e gjithë bota dhe vendbanimet e tyre natyrore- mendoni për tiparet e tyre karakteristike për të jetuarit, për shembull: deveja në shkretëtirë, ajkua në oqean etj. Shqyrtoni fotografi të kafshëve të ndryshme dhe diskutoni për gjithë atë që shkruhet më lartë. Shkruani ose vizatoni disa kafshë për t'i përshkruar karakteristikat e tyre të cilat u mundësojnë të ekzistojnë në vendbanimet e tyre.	Fotografi (Internet ose libra)	Vokabular kryesor: kafshë vendbanim mjedis jetësor. Hulumtim shkencor Qëllon (parashikon) Mbledh Shikon Tregon Shkruan/vizatton. Mjedisi i vendbanimit ndikon në atë se gjithçka mund të jetojë në të. Kjo varet nga kafshët tjera, bimët dhe ajri, toka dhe kushtet kohore që mbisundojnë. Kafshët dhe bimët me kalimin e kohës adaptohen në mjedisin e tyre.

Qëllimet e mësimit	Aktivitetet	Resurset (mjetet dhe materialet)	Komentet
Biologji (qenie të gjalla në mjedisin e tyre)			
Java e 16 Kupton mënyrën e përkujdesjes ndaj mjedisit jetësor. Mund të përdoren burime sekondare (Internet, CD-a, enciklopedi Hulumtim shkencor Ide dhe dëshmi: -mbledh dëshmi përmes vështrimit kur përpiqet të përgjigjet në ndonjë pyetje shkencore; - shfrytëzon përvojë të përditshmërisë; -shfrytëzon burime të rëndomta të informatave. Pranimi dhe prezantimi i dëshmive: - jep propozime për përmbledhjen e dëshmive. -flet për rreziqe dhe si të shmangen ato; -vëzhgon dhe përshkruan vëzhgimet; - bën matje të rëndomta.	Ora e 31: Kujdesi ndaj mjedisit Tregoni disa fotografi të mjediseve të ndryshme – diskutoni për llojet e kafshëve dhe bimëve të hasura në secilin nga ato mjedise dhe pse kushtet e mundësojnë ekzistencën e tyre atje. Aplikoni idenë se në botë disa mjedise jetësore janë shkatërruar ose dëmtuar. Bëni listën në klasë për mënyrat të cilat shpijnë deri te ajo. Diskutoni për çdo propozim të bërë, për shembull: shpenzimin e energjisë ose të derivateve, shpenzimin e ujit vënie e mbeturinave, ndotje dhe ngjashëm. Shkruani për një mjedis të caktuar i cili është i shkatërruar, emërtoni bimët dhe kafshët të cilat jetojnë atje dhe si ka arritur deri te shkatërrimi i tij.	Fotografi (Internet ose libra) Flipçart dhe markerë, ose tabelë e bardhë Letër, lapsa dhe fletore pune	(Burimet sekondare janë libra referencë, postere, burim i shkruar ose i pikturuar nëse keni në dispozicion.) Vokabulari kryesor: kafshë bimë mbeturina riciklim. Hulumtim shkencor: të njëjta të ndryshme krahason qëllon (parashikon) mbledh shikon tregon shkruan/vizaton. Sqarohen rreziqet nga qelqi i thyer, ndotja nga gjësendet e larguara.
V2.0 05/14	Science Grade 2		35

Qëllimet e mësimit	Aktivitetet	Resurset (mjetet dhe materialet)	Komentet
Biologji (qenie të gjalla në mjedisin e tyre)			
Java e 16 Kupton mënyrën e përkujdesjes ndaj mjedisit jetësor. Mund të përdoren burime sekondare (Internet, CD-a, enciklopedi) Hulumtim shkencor Ide dhe dëshmi: -mbledh dëshmi përmes vështrimit kur përpiqet të përgjigjet në ndonjë pyetje shkencore; - shfrytëzon përvojë të përditshmërisë; -shfrytëzon burime të rëndomta të informatave. Pranimi dhe prezantimi i dëshmive: - jep propozime për përmbledhjen e dëshmive. -flet për rreziqe dhe si të shmangen ato; -vëzhgon dhe përshkruan vëzhgimet; - bën matje të rëndomta.	Ora e 32: Mirë ose keq për mjedisin? Siguroni ilustrim që nxënësit të mund ti identifikojnë gjërat që e shkatërrojnë mjedisin jetësor. Rrethoni shembujt të cilët do ti hasni në libër. Gjithashtu, vizatoni vizatime të shembujve që mund të rrezikojnë mjedisin jetësor. Shpërndani vizatimet në klasë. Flisni për mënyrat të cilat nxënësit mund të tregojnë kujdes për mjedisin jetësor.	Fotografi (Internet ose libra), lapsa ose stilolapsa, letër	(Burimet sekondare janë libra referencë, postere, burim i shkruar ose i pikturuar nëse keni në dispozicion.) Vokabulari kryesor: kafshë bimë mbeturina riciklim. Hulumtim shkencor: të njëjta të ndryshme krahason qëllon (parashikon) mbledh shikon tregon shkruan/vizatton Sqarohen rreziqet nga qelqi i thyer, ndotja nga gjësendet e larguara.

Qëllimet e mësimit	Aktivitetet	Resurset (mjetet dhe materialet)	Komentet
Biologji (qenie të gjalla në mjedisin e tyre)			
Java e 17 Kupton mënyrat për kujdesin ndaj mjedisit jetësor. Mund të shfrytëzohen burime sekondare (Internet, CD-a dhe enciklopedi) Hulumtim shkencor Ide dhe dëshmi: -mbledh dëshmi përmes vështrimit kur përpiqet të përgjigjet në ndonjë pyetje shkencore; - shfrytëzon përvojë të përditshmërisë; -shfrytëzon burime të rëndomta të informatave. Pranimi dhe prezantimi i dëshmive: - jep propozime për përmbledhjen e dëshmive. -flet për rreziqe dhe si të shmangen ato; -vëzhgon dhe përshkruan vëzhgimet; - bën matje të rëndomta.	Ora e 33: Riciklimi Tregoni përzgjedhje të gjëseneve të cilat mund të riciklohen dhe kuptoni vallë nxënësit janë të njoftuar për fjalën <u>riciklim</u>. Flisni për atë si ato dinë se gjërat mund riciklohen ose jo. Bëni anketë në shkollë për të kuptuar çka- nëse diçka veç më është ricikluar. Shënoni llojin të mbeturinës, ku është krijuar dhe vallë mund të riciklohet. Nëse mbeturina nuk riciklohet në shkollë, vallë mund të mendojnë për gjëra të cilat do të mund të fillojnë të riciklohen? Bëni grafikon me rezultatet e fituara. Parashtroni pyetje për grafikonin, për shembull: Cilat punë në shkollë do të kishin mundur të riciklohen më së shumti? Vallë ekzistojnë gjësende të cilat nuk do të mund të riciklohen, por nuk e bëjmë atë?	Kënaçe alumini për pije, gazeta, paketime të zbrazëta prej plastike, sende qelqi, qasje në Internet, libra. Flipçart, stilolaps, letër ose letër A3, letër grafike, paketim kompjuterik për vizatim në tabelë, grafikone. Letër dhe laps ose fletore pune Ujë, bokall, pikatore, matës i kohës	(Burimet sekondare janë libra referencë, postere, burim i shkruar ose i pikturuar nëse keni në dispozicion.) Vokabulari kryesor: mbeturina riciklim. Hulumtim shkencor: të njëjta të ndryshme krahason qëllon (parashikon) mbledh shikon tregon shkruan/vizaton Sqarohen rreziqet nga qelqi i thyer, ndotja nga gjësendet e larguara.

Qëllimet e mësimit	Aktivitetet	Resurset (mjetet dhe materialet)	Komentet
Biologji (qenie të gjalla në mjedisin e tyre)			
<u>Java e 18</u> Kupton mënyrat për kujdesin ndaj mjedisit jetësor. Mund të shfrytëzohen burime sekondare (Internet, CD-a dhe enciklopedi) Hulumtim shkencor Ide dhe dëshmi: -mbledh dëshmi përmes vështrimit kur përpiqet të përgjigjet në ndonjë pyetje shkencore; - shfrytëzon përvojë të përditshmërisë; -shfrytëzon burime të rëndomta të informatave. Pranimi dhe prezantimi i dëshmive: - jep propozime për përmbledhjen e dëshmive. -flet për rreziqe dhe si të shmangen ato; -vëzhgon dhe përshkruan vëzhgimet; - bën matje të rëndomta.	<u>Ora e 34: Kursimi i ujit</u> Në çifte, grupe të vogla ose në klasë debatoni: <i>Si të kursejmë ujin? Vallë uji në shkollë harxhohet pa vetëdije?</i> Shikoni rreth shkollës shenjë e musllukëve që pikojnë. Diskutoni për mënyrat e mundshme që të përdoret riciklimi i ujit, për shembull: për përdorimin e ujit në kopshte dhe ngjashëm. Hulumtoni së bashku me nxënësit sa ujë mund të humbet nga muslluku që pikon gjatë grumbullimit të pikave të ujit, për shembull: në një minutë (të përdoret bokall për ujë dhe pikatore që të tregohet ajo). Parashikoni sa pika ujë do të grumbullohen në një enë të vogël, për shembull: në mbajtëset e vezëve do të mund të mbushen një bokall dhe sa bokall do ta mbushin një kovë. Parashikoni sa ujë mund të kursehet në një orë, në një mëngjes, në një ditë. Demonstroni atë duke treguar sasinë e ujit- nëse përpiqeni me numërimin e pikave, numrat do të dalin shumë të mëdhenj që të mund nxënësit të kuptojnë. Propozoni mënyra për përdorimin e ujërave të zeza të mbledhura.	Mbajtës për vezë, bokall, kovë. Letra për të bërë poster, pako për dizajn kompjuterik (nëse është në dispozicion)	Vokabular kryesor: riciklim mbeturina ujë. Hulumtim shkencor: të njëjta të ndryshme krahason qëllon (parashikon) mbledh shikon tregon shkruan/vizaton

Qëllimet e mësimit	Aktivitetet	Resurset (mjetet dhe materialet)	Komentet
Biologji (qenie të gjalla në mjedisin e tyre)			
Java e 19 Kupton mënyrat për kujdesin ndaj mjedisit jetësor. Mund të shfrytëzohen burime sekondare (Internet, CD-a dhe enciklopedi) Hulumtim shkencor Ide dhe dëshmi: -mbledh dëshmi përmes vështrimit kur përpiqet të përgjigjet në ndonjë pyetje shkencore; - shfrytëzon përvojë të përditshmërisë; -shfrytëzon burime të rëndomta të informatave. Pranimi dhe prezantimi i dëshmive: - jep propozime për përmbledhjen e dëshmive. -flet për rreziqe dhe si të shmangen ato; -vëzhgon dhe përshkruan vëzhgimet; - bën matje të rëndomta.	<u>Ora e 35: Uji të kursehet!</u> Bëni postere që të inkurajohen nxënësit tjerë të mos harxhojnë ujë. Shfrytëzoni disa nga informatat të grumbulluara nga orët paraprake. Përfshinë idenë se si të përdorni ujërat e zeza. Diskutoni për moton ose fjalën për në poster. Mendoni ku posterët e përfunduar do të mund të ekspozohen në shkollë. Bëjeni posterin me dorë ose me ndihmën e kompjuterit.	Shportë për mbeturina, dorëza plastike, flipçart, markerë ose tabelë e bardhë. Materiale shkencore, letër dhe laps ose fletore pune. Internet ose libra.	Vokabular kryesor: riciklim mbeturina ujë. Hulumtim shkencor: shikon shkruan/vizaton.

Qëllimet e mësimit	Aktivitetet	Resurset (mjetet dhe materialet)	Komentet
Biologji (qenie të gjalla në mjedisin e tyre)			
Java e 20 Kupton mënyrat për kujdesin ndaj mjedisit jetësor. Mund të shfrytëzohen burime sekondare (Internet, CD-a dhe enciklopedi) Hulumtim shkencor Ide dhe dëshmi: -mbledh dëshmi përmes vështrimit kur përpiqet të përgjigjet në ndonjë pyetje shkencore; - shfrytëzon përvojë të përditshmërisë; -shfrytëzon burime të rëndomta të informatave. Pranimi dhe prezantimi i dëshmive: - jep propozime për përmbledhjen e dëshmive. -flet për rreziqe dhe si të shmangen ato; -vëzhgon dhe përshkruan vëzhgimet; - bën matje të rëndomta.	Ora e 36: Mbeturina Përgatitni teneqe tipike për mbeturina në klasë. Mbani dorëza plastike për zbrazjen e teneqes dhe diskutoni përmbajtjen e saj. <i>Cilat nga gjësendet mund të riciklohen? Pse mbeturina është e keqe?</i> Bëni listën e rregullave në klasë për atë se si të kujdesemi për mjedisin. Nxënësit të vizatojnë fotografi të gjësendeve që mund të riciklohen. Duhet të jenë të përgatitur ta njohin logon për riciklim.	Dorëza plastike, dhe (tokë), vegla për germim, gjësende për të germuar.	Vokabular kryesor: riciklim mbeturina ujë. Hulumtim shkencor: të njëjta të ndryshme krahason qëllon (parashikon) mbledh shikon tregon shkruan/vizaton

Qëllimet e mësimit	Aktivitetet	Resurset (mjetet dhe materialet)	Komentet
Biologji (qenie të gjalla në mjedisin e tyre)			
<u>Java e 21</u> Kupton mënyrat për kujdesin ndaj mjedisit jetësor. Mund të shfrytëzohen burime sekondare (Internet, CD-a dhe enciklopedi) Hulumtim shkencor Ide dhe dëshmi: -mbledh dëshmi përmes vështrimit kur përpiqet të përgjigjet në ndonjë pyetje shkencore; - shfrytëzon përvojë të përditshmërisë; -shfrytëzon burime të rëndomta të informatave. Pranimi dhe prezantimi i dëshmive: - jep propozime për përmbledhjen e dëshmive. -flet për rreziqe dhe si të shmangen ato; -vëzhgon dhe përshekruan vëzhgimet; - bën matje të rëndomta.	<u>Ora e 37: Kalbja e mbeturinave</u> Të mbulohen pjesë nga mbeturinat në tokë dhe të vëzhgohet për një kohë të caktuar (disa javë) të shihet shkalla e dekompozimit (kalbjes) së tyre, për shembull: shishe plastike, farë pemësh, gazetë, kënaçe alumini etj. Të diskutohen rezultatet: <i>Cilat sende dekompozohen (kalben) në mënyrë natyrore?</i> Parashikoni cilat pjesë të mbeturinave do të shkatërrohen, e cilat jo. Bëjeni atë si ushtrim demonstrues – mos lejoni që nxënësit të prekin plehrat/mbeturinat e shkatërruara.	Linku TV- ose qasje Interneti, flipçart dhe markerë ose tabelë e bardhë.	Vokabular kryesor: riciklim mbeturina ujë. Hulumtim shkencor: të njëjta të ndryshme krahason qëllon (parashikon) mbledh shikon tregon shkruan/vizaton

Qëllimet e mësimit	Aktivitetet	Resurset (mjetet dhe materialet)	Komentet
Biologji (qenie të gjalla në mjedisin e tyre)			
<u>Java e 22</u> Vëzhgon dhe bisedon për vëzhgimet e tyre për kohën, i përshkruan të dhënat e fituara për motin. Hulumtim shkencor Ide dhe dëshmi: -Informata të dobishme të dorës së parë Pranimi dhe prezantimi i dëshmive: Bën matje të rëndomta.	<u>Ora e 38: Parashikimi i motit dhe informimi (Pjesa 1)</u> Bisedoni në çifte: <i>Si është moti sot?</i> Flisni për kushtet e motit kohëve të fundit dhe çka pritet se si do të jetë moti gjatë disa javëve në vijim. Shikoni TV – parashikimi për motin. Identifikoni fjalët që kanë të bëjnë me motin dhe bëjeni një listë me vokabular/nocione kryesore për prezantim në klasë.	Internet, libri, simbole për motin/kohën, flipçart, letër, markerë.	Vokabular kryesor: koha/moti me shi me diell me erë me ngricë me akull me vranësira stuhi/me stuhi me lagështi i nxehtë tepër i nxehtë i ftohtë. Hulumtim shkencor: të njëjta të ndryshme krahason qëllon (parashikon) mbledh shikon tregon shkruan/vizaton matë.

Qëllimet e mësimit	Aktivitetet	Resurset (mjetet dhe materialet)	Komentet
Biologji (qenie të gjalla në mjedisin e tyre)			
<u>Java e 23</u> Vëzhgon dhe bisedon për vëzhgimet e tyre për kohën, i përshkruan të dhënat e fituara për motin. Hulumtim shkencor Ide dhe dëshmi: -Informata të dobishme të dorës së parë Pranimi dhe prezantimi i dëshmive: Bën matje të zakonshme.	<u>Ora e 39: Parashikimi i motit dhe informimi (pjesa 2)</u> Në grupe të vogla bëni prezantimi rreth kohës/ motit në vendbanimin tuaj ose për ndonjë vend tjetër, në qoftë se ka parashikim të motit në TV. Vendosni se kush do të jetë prezantues dhe ushtroni para se ta bëni atë para klasës në përgjithësi. Punoni në ekip gjatë kohës së përgatitjes së prezantimit. Planifikoni gjatë vitit nxënës të ndryshëm ta kenë rolin e prezantuesve.	Poster ose letër për flipçart, simbole për motin/kohën, termometër dhe/ose anemometra (matë shpejtësinë e kohës)	Vokabular kryesor: koha/moti me shi me diell me erë me ngricë me akull me vranësira stuhi/me stuhi me lagështi i nxehtë tepër i nxehtë i ftohtë. Hulumtim shkencor: të njëjta të ndryshme krahason qëllon (parashikon) mbledh shikon tregon shkruan/vizaton matë

Qëllimet e mësimit	Aktivitetet	Resurset (mjetet dhe materialet)	Komentet
Biologji (qenie të gjalla në mjedisin e tyre)			
<u>Java e 24</u> Vëzhgon dhe bisedon për vëzhgimet e tyre për kohën, i përshkruan të dhënat e fituara për motin. Hulumtim shkencor Ide dhe dëshmi: -Informata të dobishme të dorës së parë Pranimi dhe prezantimi i dëshmive: Bën matje të zakonshme.	<u>Ora e 40: Listë e motit</u> Vëzhgoni dhe vështrojeni kohën gjatë një jave (informoni nxënësit një javë para se të filloni ta bëni këtë). Në këtë orë, shfrytëzoni simbole të njohura ose krijoni simbole për kohën/motin për ta kompletuar listën për një javë. Përdorni termometër që të matet temperatura dhe anemometër që të matet shpejtësia e erës nëse kenë. Bisedoni çka tregon lista kohore dhe për të gjitha konkludimet tjera interesante. Varësisht nga koha; shfrytëzoni diçka nga kjo orë për të përsëritur disa aktivitete ose qëllime paraprake të mësimit, prej të cilave nxënësit do të kenë dobi.		Vokabular kryesor: koha/moti me shi me diell me erë me ngricë me akull me vranësira stuhi/me stuhi me lagështi i nxehtë tepër i nxehtë i ftohtë. Hulumtim shkencor: të njëjta të ndryshme krahason qëllon (parashikon) mbledh shikon tregon shkruan/vizaton matë